സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം IV

കെ. ദാമോദരൻ

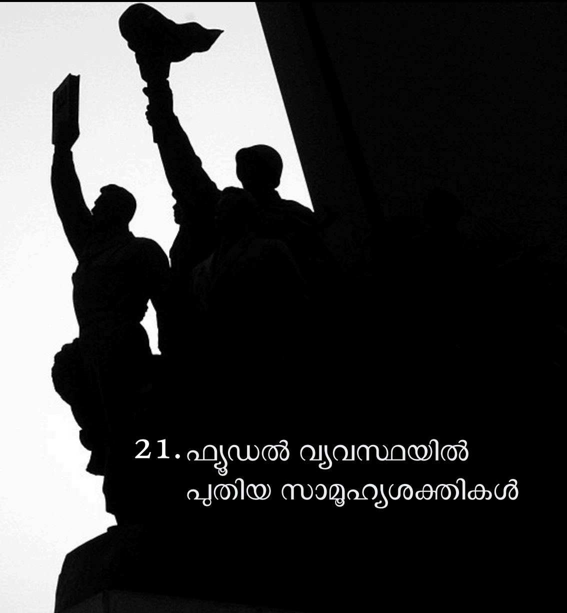

21. ഫ്യൂഡൽ വ്യവസ്ഥയിൽ പുതിയ സാമൂഹ്യശക്തികൾ

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം IV

കെ. ദാമോദരൻ

(മലയാളം: രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം)

കെ. ദാമോദരൻ എഡിറ്റോറിയൽ കമ്മിറ്റി

- ആന്റണി തോമസ്
- സി. എൻ. ജയദേവൻ
- എം. പി. അച്യുതൻ
- ഐ. വി. ശശാങ്കൻ
- ഡോ. വള്ളിക്കാവ് മോഹൻദാസ്

© 2009–2020 Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd., Trivandrum, owned by Communist Party of India, Trivandrum.

Printed editions published by Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd.

First published in print media 2009.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

Cover: Mansu Hill Grand Monument, a picture of sculpture by Jennybento. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

21 ഫ്യൂഡൽ വ്യവസ്ഥയിൽ പുതിയ സാമൂഹ്യശക്തികൾ 1

1 സുൽത്താൻ ഭരണം 3

2 മുഗൾ സാമ്രാജ്യം 4

3 മുഗൾഭരണത്തിന്റെ അന്ത്യം 5

4 നവോത്ഥാനത്തിന്റെ കാലഘട്ടം . . . 6

5 നാട്ടുവാഴികളും പട്ടണവാസികളും . . 7

6 പുതിയ സാമൂഹ്യ — സാമ്പത്തിക ശക്തികൾ 8

21

ഫ്യൂഡൽ വ്യവസ്ഥയിൽ പുതിയ സാമൂഹ്യശക്തികൾ

ക്രിസ്തുവർഷം എട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ തന്നെ മുഹമ്മദ് ബിൻ കാസിമിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അറബികൾ ഇന്ത്യയെ ആക്രമിക്കുകയുണ്ടായി. ക്രിസ്തുവർഷം 1001നും 1024നുമിടയിൽ ഘസ്നിയിലെ മെഹ മൂദ് ഒന്നിനുശേഷം മറ്റൊന്നായി 12 ആക്രമണങ്ങൾ നടത്തുകയും നിരവധി നിധികളുൾപ്പെടെ വമ്പിച്ച തുകകൾ വരുന്ന സ്വത്തുക്കൾ കൊള്ളയടിച്ചുകൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ക്രിസ്തുവർഷം 1192-ൽ മുഹമ്മദ്ഘൂരിയുടെ ആക്രമണത്തിനുശേഷം മാത്രമാണ് യഥാർത്ഥവും സ്ഥിരവുമായ മുസ്ലിം ഭരണം ഇന്ത്യയിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടത്. മുഹമ്മദ് ഘൂരിയുടെ മരണത്തിനുശേഷം ക്രിസ്തുവർഷം 1206-ൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടിമയായ സേനാപതി കുത്തബുദ്ദീൻ ഡൽഹിയിലെ ഒന്നാമത്തെ സുൽത്താനായി ഭരണാധികാരമേറ്റു. അടിമരാജവംശം, ഖിൽജി രാജവംശം, തുഗ്ലക്ക് വംശം, സെയ്ദ് വംശം, ലോഡി വംശം എന്നിങ്ങനെ വിവിധ രാജവംശങ്ങളുടെ കീഴിലായി ഡൽഹിയിലെ സുൽത്താൻ ഭരണം മൂന്ന് നൂറ്റാണ്ടുകളോളം കാലം നിലനിന്നു.

1 സുൽത്താൻ ഭരണം

ഡൽഹി സുൽത്താന് ഒരു മുസ്ലിം ഫ്യൂഡൽ ഭരണമായിരുന്നു. പ്രധാനപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥരെല്ലാം മുസ്ലിംങ്ങളായിരുന്നു. ഹിന്ദുക്കൾക്ക് ഏറ്റവും താഴ്ന്നപടിയിലുള്ള ഉദ്യോഗങ്ങൾ മാത്രമാണ് ലഭിച്ചത്. ഈ ഭരണത്തിൻ കീഴിൽ നിലങ്ങളും മറ്റ സ്വത്തുക്കളുമെല്ലാം മുസ്ലിം നാട്ടവാഴികളുടെയും മുസ്ലിം സേനാധിപതികളുടെയും കൈയിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ തുടങ്ങി. നേരിട്ടുൽപാദനം നടത്തുന്ന കൃഷിക്കാർ വിളവിന്റെ ഗണ്യമായ ഭാഗം പാട്ടവും നികുതിയുമായി കൊടുക്കാൻ നിർബന്ധിതരായി. കൃഷിക്കാരുടെ പ്രത്യേകിച്ചും ഹിന്ദുകൃഷിക്കാരുടെ അസംതൃപ്തി വർദ്ധിച്ചു.

സുൽത്താൻ അലാവുദ്ദീൻ ഖിൽജി (ക്രിസ്തുബ്ദം 1296 — 1316) പ്രതാപിയായ ഒരു രാജാവായിരുന്നു. ഒരു ഭാഗത്ത് തന്റെ ചൊൽപടിയിൽ നിൽക്കാൻ കൂട്ടാക്കാത്ത നാട്ടവാഴി പ്രഭുക്കൾക്കും സമരങ്ങളും ലഹളകളും നടത്താനൊരുമ്പെട്ട കൃഷിക്കാർക്കുമെതിരായും, മറുഭാഗത്ത് രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തിപ്രദേശങ്ങളിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന ചെങ്കിസ്ഥാന്റെ അനുയായികളായ മംഗോളിയർക്കെതിരായും അദ്ദേഹം ഒരു വലിയ സൈന്യം സംഭരിച്ചു. ഈ സൈന്യത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം തെക്കൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ ചോള — ചാലൂക്യ രാജവംശങ്ങളുടെ തകർച്ചയിൽ നിന്ന് പൊന്തിവന്ന ചെറിയ ചെറിയ രാജ്യങ്ങളെയെല്ലാം കൊള്ളയടിച്ച് മർദ്ദിച്ചമർത്തി തന്റെ വരുതിയിലാക്കുകയും അങ്ങനെ നിർദയമായ മർദന സംവിധാനങ്ങളിലൂടെ തന്റെ ഭരണമുറപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തനശേഷം മുഹമ്മദ് ബിൻ തുഗ്ലക്കും (ക്രിസ്തുബ്ദം 1325 — 1351) ഇതേ പാരമ്പര്യം തന്നെയാണ് തുടർന്നത്. ഇന്ത്യാരാജ്യം മുഴുവനും കീഴടക്കി ഭരിക്കണമെന്നായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ. പക്ഷേ, ദുർഭരണത്തിന്റെ ഫലമായി പരന്നുപിടിക്കാൻ തുടങ്ങിയ ക്ഷാമങ്ങളും പ്ലേഗുകളും പലേടത്തും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട കർഷകലഹളകളും ആ ആശയുടെ മുമ്പിൽ തടസ്സങ്ങൾ വലിച്ചിട്ടു. നാട്ടവാഴി പ്രഭുക്കളും അദ്ദേഹത്തിനെതിരായി തിരിഞ്ഞു. മുഹമ്മദ് ബിൻ തുഗ്ലക്ക് മരിച്ചതിനുശേഷം ഫിറോസ് തുഗ്ലക്ക് (ക്രിസ്തുബ്ദം 1351 — 1388) സുൽത്താനായി. തന്റെ പൂർവികന്മാരുടെ ദുർഭരണത്തെ പൂർവാധികം ദുസ്സഹമാക്കാനേ അദ്ദേഹത്തിന് സാധിച്ചുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികൾ സിംഹാസനത്തിനും രാജകീയ സ്വത്തുക്കൾക്കും വേണ്ടി പരസ്പരം കലഹിക്കുകയും തുഗ്ലക്ക് വംശത്തെ അധഃപതനത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്തു. 1398-ൽ തിമൂർ ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ചു. ആയിരക്കണക്കിനുള്ള ജനങ്ങളെ കൊന്നൊടുക്കിക്കൊണ്ട് കിട്ടാവുന്നേടത്തോളം സ്വത്തുക്കൾ കൊള്ളയടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അതിനുശേഷം ഡൽഹിയിൽ സെയ്ദുകാരുടെയും (ക്രിസ്തുബ്ദം 1414-1450) ലോദികളുടെയും (ക്രിസ്തുബ്ദം 1451-1526) ഭരണമാണ് നടമാടിയത്. എന്നാൽ, ദൽഹിക്കു ചുറ്റുമുള്ള ഏതാനും ചതുരശ്ര നാഴിക സ്ഥലം മാത്രമേ അവരുടെ കീഴിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. സ്വതന്ത്രങ്ങളായിത്തീർന്ന ചെറിയ ചെറിയ ഫ്യൂഡൽ രാജ്യങ്ങൾ അവരുടെ മേധാവിത്വം അംഗീകരിക്കാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല. നാട്ടവാഴി പ്രഭുക്കളുടെ ആഭ്യന്തരസമരങ്ങളും കൃഷിക്കാരുടെ ലഹളകളും സുൽത്താൻ വാഴ്ചയെ ബലഹീനമാക്കുകയും വിദേശീയാക്രമണങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുകയും ചെയ്തു.

ക്രിസ്തുബ്ദം 1525-ൽ തിമൂറിന്റെ ഒരു പിൻഗാമിയും കാബൂളിലെ ഭരണാധികാരിയുമായ ബാബർ മദ്ധ്യേഷ്യയിൽ നിന്നു ശേഖരിച്ച വലിയൊരു സൈന്യവുമായി ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ചു. ഡൽഹിയിൽ അവസാനത്തെ സുൽത്താനായിരുന്ന ഇബ്രാഹിം ലോദിയുടെയും മേവാറിലെ റാണാ സംഗ്രാമസിംഹന്റെയും മറ്റും ധീരമായ എതിർപ്പുകളെ അദ്ദേഹത്തിന് നേരിടേണ്ടിവന്നു. എങ്കിലും ക്രിസ്തുബ്ദം 1526-ൽ പാനിപ്പത്തിലെ യുദ്ധത്തിൽവച്ച് അദ്ദേഹം ലോദി സുൽത്താനെ തോൽപ്പിച്ച് ഡൽഹിയുടെ സിംഹാസനം കരസ്ഥമാക്കുകയും മുഗൾസാമ്രാജ്യത്തിന് അടിത്തറയിടുകയും ചെയ്തു. അതിനെത്തുടർന്ന് ചെറുതും വലുതുമായ പല യുദ്ധങ്ങളിലൂടെയും ഭീഷണികളിലൂടെയും വടക്കേ ഇന്ത്യയിലെ വിസ്തൃതമായ ഭാഗങ്ങളിലേക്കെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണം വ്യാപിച്ചു. ഇങ്ങനെയാണ് ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും വലിയ ഫ്യൂഡൽ സാമ്രാജ്യം നിലവിൽ വന്നത്.

2 മുഗൾ സാമ്രാജ്യം

ബാബറുടെ പൗത്രനായ അക്ബറുടെ കാലത്ത് (ക്രിസ്ത്വബ്ദം 1556 — 1605) മുഗൾ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ സ്വാധീനതയും പ്രതാപവും ഏറ്റവും ഉന്നതമായ നിലവാരത്തിലെത്തി. മാൾവ, രജപുത്താന, ഗുജറാത്ത്, ബംഗാൾ, ഔധ്, ബിഹാർ, സിൻഡ് മുതലായ രാജ്യങ്ങളെല്ലാം മുഗൾ സാമ്രാജ്യത്തിൽ ലയിച്ചു. പരസ്പരം മത്സരിക്കുന്ന ഛിന്നഭിന്നമായ ചെറു ചെറു രാജ്യങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്ത് ഒരു കേന്ദ്രീകൃതമായ ഭരണവ്യവസ്ഥ കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ അക്ബർക്ക് സാധിച്ചു. എല്ലാത്തരം ഛിദ്രവാസനകളേയും എതിർത്തുകൊണ്ട് തന്റെ വിപുലമായ സാമ്രാജ്യത്തെ അദ്ദേഹം പതിനഞ്ചുസംസ്ഥാനങ്ങളായി ഭാഗിക്കുകയും ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിലും തന്റെ നേരിട്ടുകീഴിൽ ഭരണം നടത്തുന്ന ഓരോ വൈസ്രോയിമാരെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഹിന്ദുമത വിശ്വാസികളോട് അദ്ദേഹം വളരെ സൗഹാർദ്ദത്തിലാണ് പെരുമാറിയത്. അതിന്റെ സൂചനയെന്നോണം തന്റെ മുൻഗാമികൾ അമുസ്ലിമിങ്ങളുടെ മേൽ ചുമത്തിയിരുന്ന ജസിയ എന്ന നിർബന്ധ നികുതി അദ്ദേഹം എടുത്തുകളഞ്ഞു. ഭരണകാര്യങ്ങളിലും സൈന്യത്തിലും മുസ്ലിം നാടുവാഴികൾക്കെന്ന പോലെ ഹിന്ദുനാടുവാഴികൾക്കും ഉയർന്ന സ്ഥാനങ്ങൾ നൽകി. മുസ്ലിം പണ്ഡിതൻമാരോടൊപ്പം തന്നെ ഒട്ടനവധി ഹിന്ദു പണ്ഡിതൻമാരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊട്ടാരത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. ഹിന്ദു നാടുവാഴികളുമായി വിവാഹബന്ധത്തിലേർപ്പെടാൻ പോലും അദ്ദേഹം മടിച്ചില്ല.

അക്ബർ പേർസ്യയിലെ ഷാ അബ്ബാസ് സഫലിക്ക് അയച്ച ഒരു കത്തിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം മതസഹിഷ്ണുതയ്ക്ക് എത്രത്തോളം പ്രാധാന്യം നൽകിയിരുന്നു എന്നു മനസിലാക്കാം. അദ്ദേഹമെഴുതി:

ദൈവം നമുക്കേൽപ്പിച്ചുതന്ന ദിവ്യനിധികളാണ് വ്യത്യസ്ത സമുദായങ്ങൾ. ആ നിലയ്ക്കുതന്നെ നമ്മളവരെ സ്നേഹിക്കണം. ഓരോ മതവും ദൈവത്താൽ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതാണെന്ന് നമ്മൾ ദൃഢമായി വിശ്വസിക്കണം. സാർവത്രികമായ സഹിഷ്ണുതയുടെ പച്ചപിടിച്ച തോട്ടത്തിലുള്ള ആനന്ദമനുഭവിക്കാനായിരിക്കണം നമ്മുടെ ആത്മാർത്ഥമായ പരിശ്രമം. നിത്യനായ രാജാവ്, അതായത് ദൈവം, യാതൊരു വ്യത്യാസവും പരിഗണിക്കാതെ എല്ലാ മനുഷ്യരിലും ഒരു പോലെ തന്റെ നന്മകൾ വിതറുന്നു. അതുകൊണ്ട് ദൈവത്തിന്റെ നിഴലുകളായ രാജാക്കൻമാർ ഈ തത്വം ഒരിക്കലും കൈവിടരുത്.

മുഗൾഭരണമുറപ്പിക്കാൻ ഈ സൗഹാർദ്ദനയം വളരെയധികം സഹായിച്ചുവെന്ന് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

നികുതി പിരിവ് സമ്പ്രദായത്തിൽ അദ്ദേഹം ചില പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുത്തി. അതിനായി തന്റെ സാമ്രാജ്യത്തിലൊട്ടുക്കും ഒരേ തരത്തിലുള്ള അളവും തൂക്കവും നടപ്പിൽ വരുത്തി. മേനിയുടെ തോതനുസരിച്ച് നിലങ്ങളെ മൂന്നുതരമായി ഭാഗിക്കുകയും ഓരോതരത്തിനും വ്യത്യസ്തമായി നികുതികൾ നിജപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഉല്പന്നത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നായിരുന്നു ഗവൺമെൻറിന്റെ ഭാഗം. ഈ ഭാഗം ധാന്യമായി അടയ്ക്കുന്നതിന് പകരം പണമായി കൊടുക്കണമെന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥ നടപ്പിൽ വരുത്താൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചുനോക്കി. പക്ഷേ, കൃഷിക്കാരെ ഇത് തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇത് നടപ്പിൽ വരുത്തുക എളുപ്പമായിരുന്നില്ല.

അക്ബറുടെ കാലത്ത് പ്രധാനമായും രണ്ടു രൂപങ്ങളിലാണ് ഫ്യൂഡലിസം നിലനിന്നിരുന്നത്. ഒന്ന് ജാഗീർദാരി; യുദ്ധത്തിൽ നേതൃത്വം വഹിക്കുന്നതിന് പ്രതിഫലമായി നൽകപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥൻമാർ; അവർക്കായിരുന്നു കൂടുതൽ പ്രാബല്യവും പ്രമാണിത്തവും. രണ്ട്, ജമീന്ദാരി; ചക്രവർത്തിയുടെ കീഴിൽ പിന്തുടർച്ചാവകാശത്തോടുകൂടിയ ഹിന്ദു നാടുവാഴികളും (പഴയ രാജാക്കൻമാർ) മുസ്ലിം പുരോഹിതൻമാരും. മുസ്ലിമിങ്ങൾ ജനസംഖ്യയുടെ നാലിലൊന്ന് മാത്രമായിരുന്നു. എങ്കിലും അവരുടെയിടയിലാണ് ഏറ്റവും വലിയ ജാഗീദാർമാരുണ്ടായിരുന്നത്. ഹിന്ദുജാഗീദാർമാരുടെ എണ്ണം താരതമ്യേന വളരെ കുറവായിരുന്നു. അക്ബറുടെ ഭരണത്തിന്റെ അവസാനകാലത്തുപോലും അവർ ഒട്ടാകെയുള്ള ജാഗീദാർമാരുടെ ഇരുപതുശതമാനത്തിലധികമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ജമീന്ദാർമാരുടെയും നാടുവാഴികളുടെയും ഇടയിൽ ധാരാളം ഹിന്ദുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അവർക്ക് ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ ജാഗീന്ദാർമാരെപ്പോലെ നിർണായകപങ്കൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നിലം നികുതി പരിക്കാൻ പ്രത്യേക ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരെ നിയമിക്കുക, സേനാനായകൻമാർക്ക് സൗജന്യമായി നിലം വീതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിന് പകരം ശമ്പളം പണമായി കൊടുക്കുക തുടങ്ങിയ മാർഗങ്ങളവലംബിച്ചുകൊണ്ട് ജാഗീന്ദാരിവ്യവസ്ഥ അവസാനിപ്പിക്കാനും ഏകീകൃതമായ ഒരു ജമീന്ദാരിവ്യവസ്ഥയേർപ്പെടുത്താനും അക്ബർ പരിശ്രമിച്ചുനോക്കി. പക്ഷേ, ജാഗീന്ദാർമാരുടെ എതിർപ്പുമൂലം ഈ ഉദ്ദേശ്യം സഫലമായില്ല.

അക്ബറുടെ പുത്രനായ ജഹാംഗീർ (ക്രിസ്ത്വബ്ദം 1605 — 1607) ജാഗീന്ദാർമാരുമായി കൂടുതൽ നല്ല ബന്ധം പുലർത്താനാണ് ആഗ്രഹിച്ചത്. പിതാവിന്റെ പരിഷ്കരണ നടപടികൾ പലതും അദ്ദേഹത്തിന് പിടിച്ചില്ല. അക്ബറുടെ ദീർഘദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ നയത്തിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കാനാണ് അദ്ദേഹം മുതിർന്നത്.

3 മുഗൾഭരണത്തിന്റെ അന്ത്യം

ജഹാംഗീറിന്റെ മരണത്തിനുശേഷം ഷാജഹാൻ (ക്രിസ്തുബ്ദം 1627 – 1658) ചക്രവർത്തിയായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് മുഗൾ ഭരണവ്യവസ്ഥയിൽ അധഃപതനത്തിന്റെ ചില പ്രാരംഭലക്ഷണങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. നെറികെട്ട ചൂഷണങ്ങളുടെ ഫലമായി പതിനായിരക്കണക്കിനുള്ള കൃഷിക്കാർ പാപ്പരായി. ക്ഷാമം കൊണ്ടും പകർച്ചവ്യാധികൊണ്ടും ഗുജറാത്തിലെയും ഡക്കാനിലെയും ജനങ്ങളുടെ ഗണ്യമായി ഒരു ഭാഗം മരിച്ചുവീണു. നാട്ടിലെങ്ങും അസംതൃപ്തി പരന്നുപിടിച്ചു. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ശിവജിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ മഹാരാഷ്ട്രക്കാർ മുഗൾഭരണത്തിൽനിന്ന് മോചനം നേടാൻ വേണ്ടി സമരമാരംഭിച്ചത്.

ഷാജഹാന്റെ പുത്രനായ അറംഗസീബിന്റെ കീഴിൽ (ക്രിസ്തുബ്ദം 1666-1707) മുഗൾ സാമ്രാജ്യം കൂടുതൽ ക്ഷയോന്മുഖമായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികളായ ബഹദൂർഷാ, ജഹാംദൂർഷാ, മുഹമ്മദ് ഷാ മുതലായവരുടെ കാലത്ത് ലഹളകളും യുദ്ധങ്ങളും പലേടത്തും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു.

4 നവോത്ഥാനത്തിന്റെ കാലഘട്ടം

ക്രിസ്തബ്ദം 14ാം നൂറ്റാണ്ടിനും പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിനും ഇടയിലുള്ള കാലഘട്ടം യൂറോപ്പിലെ പോലെ തന്നെ ഇന്ത്യയിലും വമ്പിച്ച സാമൂഹിക പരിവർത്തനങ്ങളുണ്ടാക്കിയ കാലഘട്ടമാണ്. സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്കാരികവുമായി എല്ലാ തുറകളിലും അഭൂതപൂർവ്വമായ ഒരു നവോത്ഥാനത്തിന്റെ ഹൃദയമിടിപ്പുകളുണ്ടാക്കിയ കാലഘട്ടമാണിത്. ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ് ഇന്ത്യയിലെ ഫ്യൂഡൽബന്ധങ്ങൾക്ക് ഇളക്കം തട്ടുകയും മുതലാളിത്ത ശക്തികൾ ആദ്യമായി തലപൊന്തിക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തത്. ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ് ഇന്ത്യയിലാദ്യമായി ദേശീയ ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ പ്രാരംഭഘടകങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ദേശീയഭാഷകൾ രൂപം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തത്. ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ് ഇന്ത്യ നൂറ്റാണ്ടുകളുടെ നിദ്രാവസ്ഥയിൽ നിന്ന് തട്ടിപ്പിടഞ്ഞെഴുന്നേറ്റ് മുമ്പൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത ഊർജ്ജസ്വലതയോടുകൂടി മാനസിക പ്രബുദ്ധതയിലേക്ക് കുതിച്ചുകയറാൻ തുടങ്ങിയത്.

ഇന്ത്യയിൽ മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള കൊള്ളക്കൊടുക്കകളും ചരക്കുടമ ബന്ധങ്ങളും യൂറോപ്പിനെ അപേക്ഷിച്ച് വളരെ മന്ദഗതിയിലാണ് വളർന്നത്. പൂർണമായി അന്തർധാനം ചെയ്യാതെ സാമൂഹ്യജീവിതത്തിൽ ഇഴുകിപ്പിടിച്ചുനിന്ന പ്രാകൃതകമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെയും അടിമത്തത്തിന്റെയും അവശിഷ്ടങ്ങളും ഗ്രാമസമുദായത്തിന്റെയും ജാതിവ്യവസ്ഥയുടെയും പിരിമുറുക്കവും ആയിരിക്കാം ഇതിനു കാരണം. മുമ്പൊരദ്ധ്യായത്തിൽ വ്യക്തമാക്കിയതുപോലെ ഗ്രാമസമുദായമെന്നത് ഒരു തരം സ്വയം പര്യാപ്തമായ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയായിരുന്നു. അതിലെ അംഗങ്ങൾക്ക് മാർക്കറ്റുമായി വലിയ ബന്ധമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആവശ്യമായ സാമഗ്രികളെല്ലാം ഒന്നുകിൽ അവർ തന്നെ ഉണ്ടാക്കും. അല്ലെങ്കിൽ കൈവേലക്കാരെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിക്കും. ദാസൻമാരും ഭൃത്യന്മാരുമെന്ന നിലയ്ക്ക് മർദ്ദനമനുഭവിക്കുന്ന ഒരു വർഗ്ഗമായിരുന്നു കൈവേലക്കാർ. ഇന്ത്യയിൽ വ്യവസായങ്ങളുടെ വികാസം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രൊഫ. സി. ആർ ഗാഡ്ഗിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതുപോലെ ഗ്രാമം ഒറ്റപ്പെട്ടതായിരുന്നു എന്ന സംഗതി സ്വയം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന ഒന്നായിത്തീരുന്നില്ല. കൈവേലക്കാർ ഗ്രാമത്തിലാണ് പാർത്തിരുന്നത് എന്നതും അത്ര പ്രധാനമായ കാര്യമല്ല. കൈവേലക്കാരിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ഗ്രാമത്തിന്റെ ഭൃത്യന്മാരായിരുന്നുവെന്നതാണ് ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമത്തിന്റെ സവിശേഷ സ്വഭാവം. സമുദായത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളെല്ലാം അവർ നിവർത്തിച്ചുകൊടുക്കണം. അതിനുപകരമായി കൊയ്ത്തുകാലത്ത് വിളയുടെ നിശ്ചിതമായ ഒരു ഭാഗം പ്രതിഫലം കിട്ടും. ഇതായിരുന്നു വ്യവസ്ഥ. ഈ വ്യവസ്ഥയ്ക്കുള്ളിലാണ് സമുദായത്തിന്റെ അടിത്തട്ടുവരെ ഇറങ്ങിച്ചെന്നതും ഇന്ത്യയുടെ മദ്ധ്യകാലചരിത്രത്തെയാകെ ഇളക്കിമറിച്ചതുമായി ഒരു നവോത്ഥാനം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്.

5 നാട്ടുവാഴികളും പട്ടണവാസികളും

കൈമാറ്റത്തിനുള്ള ചരക്കുകളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കൈവേലക്കാരാണുണ്ടാക്കിയിരുന്നത്. ഒന്നുകിൽ ഒറ്റയ്ക്ക്, അല്ലെങ്കിൽ വീട്ടിൽവച്ച്. ഏതാനും ശിഷ്യൻമാരുടെ സഹായത്തോടെ കുടിൽ വ്യവസായമെന്ന നിലയ്ക്കാണ് അവർ ഉൽപാദനം നടത്തിപ്പോന്നത്. ആധുനികയന്ത്രവ്യവസായങ്ങളൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്ന് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കൂട്ടായ ഉൽപാദനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മാനുഫാക്ച്ചർ സമ്പ്രദായം പോലും യൂറോപ്പിലേതിനോളം വളർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവിടെയും ഇവിടേയുമായി കൊട്ടാരങ്ങളോട് ബന്ധപ്പെട്ട പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിൽ പരുത്തിവസ്ത്രങ്ങൾ, സിൽക്കുകൾ, ആയുധങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ, വീട്ടുസാമഗ്രികൾ മുതലായവയുടെ നിർമാണത്തിലേർപ്പെട്ട ഉൽപാദകൻമാരും അവരുടെ കാർഖാനകളും (വർക്കുഷോപ്പുകൾ) ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, അവർ പ്രധാനമായും മാർക്കറ്റിനുവേണ്ടിയല്ല, കൊട്ടാരങ്ങളുടെയും സൈന്യങ്ങളുടെയും ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടിയാണ് ഉൽപാദനം നടത്തിയിരുന്നത്. നെയ്ത്തിലും മറ്റുമേർപ്പെട്ട കൈവേലക്കാരുടെ ചെറിയൊരു ഭാഗം മാത്രമേ വിദേശമാർക്കറ്റുകൾക്കുവേണ്ടി ഉൽപാദനം നടത്തിയിരുന്നുള്ളൂ. ആഭ്യന്തരമാർക്കറ്റിന്റെ വളർച്ചയും ദുർബലമായിരുന്നു. ഇതുകാരണം ഇന്ത്യയിൽ വ്യവസായവും കാർഷിക ജീവിതവും തമ്മിലുള്ള വിഭജനം യൂറോപ്പിലേതിനോളം പൂർണമായിരുന്നില്ല. വ്യാവസായികജീവിതവും കാർഷികജീവിതവും അത്രമേൽ ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നു.

ഇന്ത്യയിലെ വ്യാവസായികോൽപാദനം അപ്പോഴും കൈവേലയുടേയും കുടിൽവ്യവസായത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. എങ്കിലും അത് ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ളതായിരുന്നു. ഇന്ത്യാക്കാരായ കൈവേലക്കാരുടെ അത്ഭുതകരമായ കൈവിരുതുകൾ വിദൂരങ്ങളായ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളെ ആകർഷിക്കാൻ പര്യാപ്തമായിരുന്നു. വി എഫ് കാൾവെർട്ടൺ തന്റെ ദി എവേക്കനിങ്ങ് ഓഫ് അമേരിക്ക എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതുന്നത് നോക്കുക:

ഇന്ത്യയുടെ വ്യവസായങ്ങൾ പാശ്ചാത്യരുടേതിനേക്കാൾ വളരെയധികം മെച്ചപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. സമർത്ഥമായ മസ്തിഷ്കത്തിന്റെയും ഏറ്റവും നല്ല കഴിവുകളുടെയും നിർമാണാത്മകമായ പ്രതിഭാശക്തിയുടെയും സന്താനങ്ങളായിരുന്നു അവ. അവർ ഉൽപാദനം നടത്തിയിരുന്നത് പാശ്ചാത്യ നാവികസംരംഭങ്ങൾ തീരെ വളർന്നുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ആ പ്രാചീനനൂറ്റാണ്ടുകളിലാണ് എന്നതത്രേ ആദ്യമായി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട സംഗതി...

ഇന്ത്യയിൽ തുണിത്തരങ്ങളുടെ നിർമാണമായിരുന്നു ഏറ്റവും പ്രധാനമായ വ്യവസായം. പലതരത്തിലുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ പരുത്തി, സിൽക്കുകൾ, മുതലായവയെല്ലാം അതിലുൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവ സാർവദേശീയമായി ആദരിക്കപ്പെടുകയും ആഗ്രഹിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതിനുപുറമെ പതിമ്മൂന്ന്, പതിന്നാല്, പതിനഞ്ച് എന്നീ നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ ഇന്ത്യയിൽ ലോഹം കൊണ്ടും കല്ലുകൊണ്ടുമുള്ള പണിത്തരങ്ങൾ, പഞ്ചസാര, നീലം, കടലാസ് മുതലായ വ്യവസായങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ മറ്റുഭാഗങ്ങളിൽ മരം കൊണ്ടുള്ള പണിത്തരങ്ങൾ, മൺപാത്രനിർമാണം, തോൽവ്യവസായം മുതലായവ പുഷ്ടിപ്പെട്ടിരുന്നു. പലപ്രദേശങ്ങളിലും ചായപ്പണി ഒരു മുഖ്യവ്യവസായമായിരുന്നു. ഒട്ടനവധി കേന്ദ്രങ്ങളിൽ സ്വർണനൂലുകൊണ്ടുള്ള പണിത്തരങ്ങളും ചിത്രവേലകളും വിവിധ രൂപത്തിലുള്ള പക്വതയുടെ ഒരുയർന്ന നിലവാരത്തിലേക്ക് വളർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു...

നാട്ടുവാഴികൾക്കു കൈവേലത്തരങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും സുഖഭോഗസാമഗ്രികളും മറ്റുപകരണങ്ങളും ആവശ്യമായിരുന്നു. ഈ ആവശ്യത്തിൽ നിന്നാണ് മദ്ധ്യകാലത്തെ പട്ടണങ്ങൾ ഉയർന്നുവന്നത്. പട്ടണങ്ങൾ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടും തോറും നാട്ടുവാഴികളുടെ കൈയ്യിൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ സ്വത്തുക്കൾ കേന്ദ്രീകരിക്കപ്പെട്ടു. സ്വന്തം സുഖഭോഗങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും ക്ഷേത്രങ്ങൾ, കൊട്ടാരങ്ങൾ, സ്മാരകമന്ദിരങ്ങൾ മുതലായവയുടെ നിർമാണങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും അവർ വാരിക്കോരി ചെലവഴിക്കും. എന്നിട്ടും മിച്ചമായിത്തീരുന്നത് വിൽക്കും. മെല്ലെമെല്ലെ ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റം വർദ്ധിച്ചു. പട്ടണങ്ങൾ തമ്മിൽത്തമ്മിലുള്ള കൈമാറ്റ ബന്ധങ്ങളാവിർഭവിച്ചു. പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിൽ കൈവേലകൊണ്ടുമാത്രം ഉപജീവനം കഴിക്കുന്ന പ്രത്യേക ജനവിഭാഗങ്ങളുയർന്നുവന്നു. തൊഴിലിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ജാതികളായിട്ടാണവർ വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഓരോ ജാതിക്കും അതിന്റെ പഞ്ചായത്തുണ്ടായിരുന്നു. കച്ചവടം ചെയ്യുന്നവർ ഒരു പ്രത്യേക ജാതിയായിത്തീർന്നു. പട്ടണങ്ങളിൽ മേധാവിത്വം വഹിച്ചത് കൈവേലക്കാരും കച്ചവടക്കാരുമല്ല, നാട്ടുവാഴികൾ തന്നെയാണ്. കച്ചവടക്കാരുടെയും കൈവേലക്കാരുടെയും ജീവിതവും നിലനിൽപ്പും നാട്ടുവാഴികളുടെ ചൊൽപടിക്കു കീഴിലായിരുന്നു. നാട്ടുവാഴികൾ കൈവേലക്കാരെ അങ്ങേയറ്റം ചൂഷണം ചെയ്യുകയും അവരുടെ അദ്ധ്വാനത്തിൽ നിന്നുകിട്ടാവുന്നേടത്തോളം വിഭവങ്ങൾ വസൂലാക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിൻഫലമായി പട്ടണവാസികൾക്കിടയിൽ നാട്ടുവാഴികളോടുള്ള വെറുപ്പും വിദ്വേഷവും വർദ്ധിക്കാൻ തുടങ്ങി. കൈവേലയും കച്ചവടവും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുംതോറും പട്ടണവാസികളും നാട്ടുവാഴികളും തമ്മിലുള്ള മത്സരങ്ങളും വളർന്നുകൊണ്ടുവന്നു. വിദേശികളായ കച്ചവടക്കാരുടെ ആഗമനം ഈ സ്ഥിതിയെ കൂടുതൽ മൂർച്ഛിപ്പിച്ചു.

6 പുതിയ സാമൂഹ്യ — സാമ്പത്തിക ശക്തികൾ

1498-ൽ വാസ്കോഡിഗാമ ഇന്ത്യയിലെത്തി. അതിനെ തുടർന്നുകൊണ്ട് പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം മുതൽക്കുതന്നെ പോർത്തുഗീസുകാർ, ഡച്ചുകാർ, ഫ്രഞ്ചുകാർ, ബ്രിട്ടീഷുകാർ എന്നീ വിദേശികളുടെ കച്ചവടസംഘങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലേക്ക് വരാൻ തുടങ്ങി. അക്ബറുടെ കാലത്ത് ഇന്ത്യയും വിദേശരാജ്യങ്ങളുമായുള്ള കച്ചവടം പൂർവാധികം പുഷ്ടിപ്പെട്ടു. ജഹാംഗീറിന്റെ കാലമായപ്പോഴേക്കും പരസ്പരം മത്സരിച്ചുകൊണ്ട് ശക്തിപ്പെട്ടിരുന്ന യൂറോപ്യൻ വ്യാപാരകമ്പനികൾക്ക് ഇന്ത്യയിൽ സ്വന്തം പാണ്ടികശാലകളും ഫാക്ടറികളും തുറക്കാൻ അനുവാദം ലഭിച്ചു. സാമ്പത്തികമായ വ്യാപാരബന്ധങ്ങളിൽനിന്ന് കൂടുതൽ നേട്ടങ്ങളുണ്ടാവണമെങ്കിൽ രാഷ്ട്രീയമായ അധികാരം കൂടി ആവശ്യമാണെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കി. അങ്ങനെ ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രീയമേധാവിത്വത്തിനുവേണ്ടി വിദേശികളുടെ വ്യാപാരകമ്പനികൾ സൈന്യങ്ങൾ സജ്ജീകരിക്കാനും പരസ്പരം പടവെട്ടാനും തുടങ്ങി. അതിനുവേണ്ടി ഇന്ത്യയിലെ നാട്ടുവാഴിപ്രഭുക്കളുടെ ആഭ്യന്തരമത്സരങ്ങളേയും മറ്റു ദൗർബല്യങ്ങളേയും അവർ സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു.

പോർത്തുഗീസുകാർ, ഡച്ചുകാർ, ഫ്രഞ്ചുകാർ, ബ്രിട്ടീഷുകാർ മുതലായ വിദേശീയരുടെ വ്യാപാരകമ്പനികൾ വന്നു കച്ചവടം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയ കാലത്ത് ഇന്ത്യയിൽ ഒരു നാടൻ മുതലാളി വർഗം, അതെത്രതന്നെ ദുർബ്ബലമായിരുന്നാലും ശരി, ഉടലെടുക്കാൻ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്ന് ജോൺ ബ്യൂചാമ്പ് തന്റെ ഇന്ത്യയിലെ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്വം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു:

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ, മുഗൾ സാമ്രാജ്യം തകർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്ത്, ഇടത്തരക്കാരുടേതായ ഒരു പുതിയ വർഗം ഉയർന്നുവരാൻ തുടങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഉൽപാദനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനഘടകമെന്ന നിലയ്ക്ക് ഗ്രാമം അപ്പോഴും അതിന്റെ സ്ഥാനം നിലനിർത്തിപ്പോന്നിരുന്നുവെന്നതു ശരിയാണ്. എങ്കിലും സ്വത്തുടമസ്ഥരായിക്കഴിഞ്ഞ ഒരു മദ്ധ്യവർഗത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ട ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റത്തിന്റെയും വിതരണത്തിന്റെയും ഫലമായി പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിലെ കച്ചവടകേന്ദ്രങ്ങൾ വളരാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഈ പട്ടണങ്ങൾ, പ്രാദേശികമായ ഉപയോഗത്തിനുപകരം കൈമാറ്റത്തിനും കയറ്റി അയയ്ക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഉൽപ്പാദനം നടത്തുന്ന പലതരം കൈവേലക്കാരെ ആകർഷിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. മുഗൾ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ നാശത്തിൽനിന്നും പൊന്തിവന്ന പുതിയ രാജ്യങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയഘടനയുടെ അടിസ്ഥാനം ഫ്യൂഡലിസം തന്നെയായിരുന്നു. എങ്കിലും സാമ്പത്തികമായി അവയെ നിയന്ത്രിച്ചത് പ്രധാനമായും വ്യാപാരിവർഗ്ഗങ്ങളാണ്.

ഈ നാടൻ മുതലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെയും വിദേശരാജ്യങ്ങളുമായുള്ള കച്ചവടത്തിന്റെയും പുരോഗതി കാരണം ഇന്ത്യയിലെ തകരാൻ തുടങ്ങിയ ഫ്യൂഡലിസത്തിന്റെ സാമൂഹ്യപ്രാധാന്യത്തിന് ഇടിവുതട്ടുകയും കൈവേലക്കാരും കച്ചവടക്കാരും സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലെ പ്രധാന ഘടകങ്ങളാകാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ, അപ്പോഴും നിലവിലുള്ള ഫ്യൂഡൽ സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങൾ വ്യവസായങ്ങളുടെ പുരോഗതിയെ തടഞ്ഞുനിർത്തുകയാണ് ചെയ്തത്. നവീനരീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്ക് പുതിയ സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളുടെയും ആ സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങൾക്ക് പ്രചോദനം നൽകുന്ന പുതിയ ആശയങ്ങളുടെയും ആവിർഭാവം അനുപേക്ഷണീയമായിത്തീർന്നു, അവയാവിർഭവിക്കുകയും ചെയ്തു.

കെ. ദാമോദരൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേരളത്തിലെ സ്ഥാപകനേതാക്കളിൽ ഒരാളും മാർക്സിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്ന കെ. ദാമോദരൻ (ഫെബ്രുവരി 25, 1904–ജൂലൈ 3, 1976). മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ തിരൂർ വില്ലേജിൽ പൊറ്റൂർ ദേശത്ത് കീഴേടത്ത് എന്ന സമ്പന്ന നായർ കുടുംബത്തിൽ കിഴക്കിനിയേടത്ത് തുപ്പൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കീഴേടത്ത് നാരായണി അമ്മയുടേയും മകനായാണ് ദാമോദരൻ ജനിച്ചത്. കേരള മാർക്സ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ‘പാട്ടബാക്കി’ എന്ന നാടകരചനയിലൂടെയും അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായി. കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി കോളേജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളോട് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. നിയമലംഘന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു.

കാശിവിദ്യാപീഠത്തിലെ പഠനകാലഘട്ടം മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളോട് താൽപര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. തികഞ്ഞ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനായാണ് കേരളത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയത്. പൊന്നാനി ബീഡിതൊഴിലാളി പണിമുടക്കിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു. നവയുഗം വാരികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു. പാർട്ടി പിളർന്നപ്പോൾ സി. പി. ഐ.-യിൽ ഉറച്ചുനിന്നെങ്കിലും അവസാനകാലത്ത് പാർട്ടിയിൽ നിന്നും അകന്നു. ജവഹർലാൽ നെഹ്റു സർവ്വകലാശാലയിൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രം തയ്യാറാക്കാനുള്ള പഠനത്തിനിടെ 1976 ജൂലൈ 3-ന് അന്തരിച്ചു. പദ്മം ജീവിതപങ്കാളിയായിരുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണു് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണു്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണു് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയതു്. അതുകൊണ്ടു് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

കെ ദാമോദരന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ 4

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. മണ്ണിനടിയിലെ അത്ഭുതങ്ങൾ
2. ആര്യന്മാരുടെ വിജയം
3. പ്രാചീനേന്ത്യയുടെ സാമൂഹ്യ-രാഷ്ട്രീയ പരിവർത്തനങ്ങൾ
4. തത്വചിന്തയുടെ ആരംഭം
5. ആസ്തികരും നാസ്തികരും
6. ലോകായതദർശനം
7. സാംഖ്യദർശനം
8. യോഗദർശനം
9. വൈശേഷികദർശനം
10. ന്യായദർശനം
11. മീമാംസ
12. ജൈന-ബുദ്ധമതങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലം
13. ജൈനദർശനം
14. ബൗദ്ധദർശനം
15. ബൗദ്ധദർശനത്തിന്റെ വളർച്ചയും അധഃപതനവും
16. പ്രാചീനേന്ത്യയിലെ സാഹിത്യവും കലയും ശാസ്ത്രവും
17. ഇന്ത്യയിലെ ഫ്യൂഡലിസം
18. ഹിന്ദുമതം
19. ശങ്കരാചാര്യരുടെ അദ്വൈതവാദം
20. വിശിഷ്ടാദ്വൈതവും ദ്വൈതവും
21. ഫ്യൂഡൽ വ്യവസ്ഥയിൽ പുതിയ സാമൂഹ്യശക്തികൾ
22. ഭക്തിപ്രസ്ഥാനം
23. ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണം
24. ആയിരത്തെണ്ണൂറ്റി അമ്പത്തിയേഴ്
25. ദേശീയ നവോത്ഥാനത്തിന്റെ മതപരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ
26. സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ
27. ശ്രീ നാരായണ ഗുരു
28. ദേശീയപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുന്നേറ്റം
29. ലോകമാന്യതിലകനും അരവിന്ദഘോഷും
30. രവീന്ദ്രനാഥ ടാഗോർ
31. മഹാത്മാഗാന്ധി
32. ദാർശനികരംഗത്തെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ
33. പുതിയൊരു തത്വശാസ്ത്രത്തിലേക്ക്

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 1
2. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 2
3. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 3
4. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 4
5. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 5
6. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 6
7. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 7
8. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 8
9. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 9
10. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 10